

IŠVADA

2019 m. gruodžio 18 d.

Vilnius

Dėl Seimo Peticijų komisijos sprendimo

Lietuvos Respublikos Seimo Peticijų komisija (toliau – Komisija) 2019 m. gruodžio 18 d. posėdyje iš esmės išnagrinėjo Dariaus Japkevičiaus peticiją „Dėl Lietuvos Respublikos šalpos pensijų įstatymo pakeitimo“ ir priėmė šį sprendimą:

1) atmesti joje pateiktą pasiūlymą pakeisti Lietuvos Respublikos šalpos pensijų įstatymą ir nustatyti, kad šalpos pensijos būtų skiriamos ir mokamos asmenims, kuriems paskirtos Lietuvos Respublikos baudžiamajame kodekse nustatytos priverčiamosios medicinos priemonės stacionarinio stebėjimo bendro, sustiprinto ar griežto stebėjimo sąlygomis specializuotose sveikatos priežiūros įstaigose;

2) tenkinti peticijoje pateiktą pasiūlymą pakeisti Šalpos pensijų įstatymą ir nustatyti, kad šalpos našlaičių pensija būtų mokama, nepaisant asmens gaunamos socialinio draudimo netekto darbingumo pensijos.

Komisija šį sprendimą priėmė, atsižvelgusi į Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos pateiktą nuomonę ir dėl šių motyvų:

1. Šalpos pensijų įstatyme nustatyta, kad šalpos pensijos neskiriamos, o paskirtosios nemokamos asmenims, kuriems paskirtos Lietuvos Respublikos baudžiamajame kodekse nustatytos priverčiamosios medicinos priemonės stacionarinio stebėjimo bendro, sustiprinto ar griežto stebėjimo sąlygomis specializuotose psichikos sveikatos priežiūros įstaigose. Šalpos pensijų paskirtis – teikti valstybės paramą, užtikrinant bent minimalų pragyvenimo šaltinį tiems asmenims, kurie nemokėjo socialinio draudimo įmokų, t. y. nedalyvavo (dalyvavo nepakankamai) kartu solidarumo ir pagalbos principais pagrįstoje socialinio draudimo sistemoje. Šalpos pensijos šiems asmenims mokamos iš valstybės biudžeto lėšų, t. y. iš visų mokesčių mokėtojų įmokėtų mokesčių. Todėl įstatymų leidėjas, nustatydamas valstybės paramos teikimo šiems asmenims principus, turi teisę spręsti, kokia apimtimi ir kokiomis sąlygomis ši parama bus teikiama. Stacionarioje psichikos sveikatos įstaigoje besigydantis asmuo yra aprūpinamas ne tik maistu ir pastoge, bet ir apranga bei būtinosiomis higienos priemonėmis ir tokiu būdu jam užtikrinamos sąlygos pragyvenimui. Todėl šalpos pensija nemokama. Šalpos išmokos nemokamos ir laisvės atėmimo bausmę pataisos įstaigose atliekantiems asmenims.

Be jokių apribojimų gali būti mokamos tik socialinio draudimo pensijos, nes teisė į šias pensijas tiesiogiai siejama su asmens mokėtomis socialinio draudimo įmokomis. Šiems asmenims

tapus neįgaliais skiriamos pensijos, kurios mokamos iš Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto lėšų. Pensijos mokamos be jokių apribojimų, taip pat ir tais atvejais, kai jiems paskirtos priverčiamosios medicinos priemonės psichikos sveikatos priežiūros įstaigose.

Manytina, kad asmenims, kuriems Baudžiamojo kodekso nustatyta tvarka paskirtos priverčiamosios medicinos priemonės psichikos sveikatos priežiūros įstaigose, galėtų būti nustatyta materialinio aprūpinimo sistema, analogiška veikiančiai įkalinimo įstaigose. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. balandžio 14 d. nutarimu Nr. 475 „Dėl Socialinės paramos suimtiesiems ir nuteistiesiems fondų sudarymo ir jų lėšų naudojimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ suimtiesiems ar nuteistiesiems asmenims mokamos vienkartinės ir mėnesinės išmokos iš Socialinės paramos suimtiesiems ir nuteistiesiems fondų.

2. Pareiškėjo siūlymas šalpos našlaičių pensiją mokėti, nepaisant asmens gaunamos socialinio draudimo netekto darbingumo pensijos, yra tenkintinas. Šiuo metu galiojantis teisinis reguliavimas nėra teisingas socialinio draudimo netekto darbingumo pensijų gavėjų atžvilgiu, nes jeigu asmuo gauna ne socialinio draudimo, o šalpos neįgalumo pensiją, šalpos našlaičių pensijos mokėjimas neribojamas. Taip pat šalpos našlaičių pensija yra mokama nepaisant to, kad jos gavėjas dirba.

Peticijų komisija, vadovaudamasi Peticijų įstatymo 12 straipsnio 3 dalies ir Seimo Peticijų komisijos nuostatų 28 punktu, siūlo Seimo seniūnų sueigai įtraukti į Lietuvos Respublikos Seimo pavasario sesijos darbotvarkę protokolinio nutarimo dėl Peticijų komisijos sprendimo dėl Dariaus Japkevičiaus peticijos projektą.

PRIDEDAMA:

1. Dariaus Japkevičiaus peticijos kopija, 1 lapas.
2. Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos 2019 m. lapkričio 25 d. raštas Nr. 27.5 E-56)SD-5732, 2 lapai.
3. Išrašas iš Peticijų komisijos 2019 m. gruodžio 18 d. posėdžio protokolo Nr. 250-P-09-18, 1 lapas.
4. Lietuvos Respublikos Seimo protokolinio nutarimo projektas, 1 lapas.

Komisijos pirmininkas

Petras Čimbaras

Janina Šniaukštienė, tel. (8 5) 239 6819, el. p. janina.sniaukstiene@lrs.lt